SLOBODNA DALMACIJA

TRENUTNO VRIJEME Split 18

SMS komentar pošaljite na 666555 sa ključnom riječi SLD, (3,72 kn/sms). Nogomet je skup hobi, a Splićani para nemaju... Cici

Detalji o usluzi >

ARTERIJA

Objavljeno 02.03.2011. u 12:45

KOJI SU ZASLUŽNICI NAŠE KULTURE OSTALI PRED VRATIMA PALAČE NA STROSSMAYEROVOM TRGU

Nećete u Akademiju, niste ni prije!

Uoči 150. rođendana HAZU, podsjećamo na velikane iz sfera umjetnosti i društvenih znanosti, koji zbog zavisti kolega ili političkih opredjeljenja nisu pripušteni u to časno društvo. Nakon ovakve bilance, Strossmayer bi – da je kojim čudom živ – jamačno od

Najskuplji staračk dom u državi, ustanova za osiguravanje sinekura podobnima, tvrđava nepravde i intelektualne pasivnosti... – samo su neki od epiteta kojima je zadnjih godina dočaravan imidž HAZU-a u domovinskoj javnosti.

Kako Akademija u travnju slavi svoj 150. rođendan, nije baš red zasuti ih još jednom uvredama i pogrdama, usprkos činjenici da ih je taj samoproglašeni Olimp nacionalne pameti u mnogo aspekata zaslužio. Respektirajući Strossmayerove osnivačke namjere puno više nego njegove sljedbenike, rođendansku čestitku ćemo garnirati tek podsjećanjem na nacionalne velikane iz sfera umjetnosti i društvenih znanosti čijem djelu i imenu izostanak titule hrvatskog akademika nije nimalo smetao.
Dapače, puno veću štetu bilježi vjerodostojnost ustanove u kojoj su politička opredjeljenja i zavist kolega bivali čvršći kriteriji za nečije članstvo, nego kreativni i intelektualni dometi. Na primjer, Stanko Lasić – autor čuvenoga 'Sukoba na književnoj ljevici', krležolog, erudit, povjesničar i teoretičar književnosti – do danas nije dospio postati hrvatski akademik, iako je njegov opus nezaobilazno i općе mjesto kroatistike.

Lasić, koji živi u Parizu, ima tek status dopisnoga člana HAZU, jednako kao i književnica Irena Vrkljan, ugledni profesor usporednog prava na prestižnom američkom sveučilištu Yale Mirjan Damaška ili profesor na teološkom fakultetu i najveći živući bibličar u Hrvata fra Bonaventura Duda.

Radi plastičnije percepcije skandaloznoga tretmana ovih nacionalnih veličina na Strossmayerovom šetalištu, dovoljno je pribilježiti da titulu s njima ravnopravno dijeli pisac i filozof Alain Finkielkraut, francuske domovine sin.

Hram čuvara

Knjige najvećega hrvatskog germanista obavezna su literatura na sveučilištu, ali Viktoru Žmegaču ta činjenica također nije pomogla da bude više od dopisnoga člana HAZU. Zbog dobne granice, to će vječito i ostati. Za razliku od naše domaće, ovaj živi sinonim za erudiciju, inteligenciju i učenost punopravni je član saske Akademije: riječ je o čovjeku koji kao stranac Nijemcima piše knjige o njihovoj umjetnosti, književnosti i kulturi.

Cinici u vrhu HAZU-a to vjerojatno smatraju pravednim rješenjem, iako Žmegač svoje enciklopedijsko znanje puno češće pretače u hrvatski jezik: samo u zadnje tri godine – tri kapitalna djela. Ni Danijel Dragojević – po mišljenju mnogih najveći hrvatski živući pjesnik – nije u životu puno patio zbog uskrate akademske časti. Po nekim glasinama, kandidatura mu je svojedobno čak bila ponuđena, ali ju je beskompromisno odbio.

Treba li uopće podsjećati da se ni 'naša najveća suvremena pjesnikinja' – kako su iz HAZU zbornо titulirali Vesnu Parun – nije dospjela zaogrnuti plaštem akademkinje. Umjetničku veličinu nisu joj nikad odricali, ali su je smatrali odveć nekonvencionalnom da bi se pridružila njihovom posvećenom društvu. Vesna je umrla, a Akademiji ostaje zauvijek živjeti sa sramotom.

Premda su i te kako živi i intelektualno i spisateljski plodni, ni hrvatski dramaturzi Slobodan Šnajder i Ivo Brešan – vjerojatno zbog ideološke ili političke 'nekonvencionalnosti' – nisu u krugu nominiranih za primanje u HAZU. Da je u nekoj drugoj kulturi napravio samo 'Predstavu Hamleta u Mrduši Donjoj', Brešan bi kao komediograf bio živi nacionalni spomenik. Slobodan Šnajder zbog svojih je kazališnih komada devedesetih bio izbačen iz kazališta sirovom političkom represijom.

Najnovije | Najčitanije | Najkomentiranije

13:00 Leonard Minarić - nastavnik i milijunaš

12:30 Boris T. Matić: Ne zanimaju nas zvijezde žutog tiska

12:00 Gdje ima dima, ima i pobune

11:30 Tri palme na otoku sreće

13:00 Jennifer Lynch: Zanimaju me čudovišta

Anketa

Brojni ministri su iz Dalmacije, a ulaganja se u Dalmaciju:

- ◯ Značajno povećavaju
- ◯ Nešto povećavaju
- ◯ Ne mijenjaju
- ◯ Smanjuju
- ◯ Ne znam
- ◯ Nešto drugo

Pošalji Rezultati

A hram čuvara nacionalne kulture uvijek je slijedio zadane ideološke matice. Ni veliki hrvatski jezikoslovac Vladimir Anić – autor kapitalnog 'Rječnika hrvatskog jezika', 'Rječnika stranih riječi' i drugih naslova jezikoslovne kroatistike – nije bio dovoljno dobar za Akademiju. Protivnik svih oblika jezičnoga purizma, nije se uklapao u ideološki okvir ustanove koja sa životom, znanstvenim dosezima i umjetničkim trendovima nerijetko korespondira na razini ekscesa.

Sasvim sigurno najznačajnija suvremena hrvatska povjesničarka Mirjana Gross, naročito poznata po studijama povijesti ideologija, ostvarila je međunarodnu znanstvenu karijeru, ali također je ostala izvan hrvatske Akademije. Anegdota kaže kako je ekscesnoj ustanovi svojedobno i uzvratila ekscesom: kad su pokojnog akademika Ljubu Bobana, ipak, bili poslali kao emisara da je pozove da im se pridruži, Mirjana Gross im je poručila da u društvo u kojem su povjesničari-plagijatori i falsifikatori, poput Franje Tuđmana, ona ni mrtva ne ulazi.

Zaboravljeni filmaši

Ni profesor roman istike, jedan od naših najboljih poznavatelja Mediterana, humanist i kozmopolit Predrag Matvejević nema nikakvu relaciju s HAZU. Bio je redoviti profesor slavistike na rimskoj La Sapienzi, predavao je na Odsjeku za opću i komparativnu književnost na pariškoj Novoj Sorbonnei i nizu svjetskih univerziteta, ali do najprestižnije nacionalne akademije svijeta – naše hrvatske – nije se uspio dobaciti.

Baš kao ni Slobodan Prosperov Novak, povjesničar književnosti, koji se odvažio u nacionalnu historiju 'upisati' i živuće, štoviše, razmjerno mlade autore. Pregolemi opus ovoga Stahanova naše kulture, Akademiji, očito, nije dovoljna preporuka. Kruta pravila za ulazak u HAZU ne obuhvaćaju samo one što im je alat riječ, nego i kist.

Jedan od najeminentnijih autora hrvatske postmoderne – čiji bi opus bio nezaobilazan i u likovnoj kulturi puno veće zemlje od naše – pokojni Vasko Lipovac bio je samo veliki umjetnik Lipovac, bez suvišnog i prestižnog prefiksa. Akademik nije ni Vatroslav Kuliš, jedan od naših najvećih kolorista i apstraktnih ekspresionista, kao ni mnogo drugih, jednako relevantnih likovnih stvaralaca. Što, uostalom, reći o ustanovi koja se predstavlja hramom nacionalne kulture, a 2011. godine, u zrelom 21. stoljeću, film još uvijek službeno ne priznaje kao umjetnost?

HAZU dandanas nema razred filmske umjetnosti, na Strossmayerovom trgu ne postoje klupe u kojima su odavno trebali sjediti pokojni filmolog i filmski enciklopedist Ante Peterlić, pokojni hrvatski oskarovac Dušan Vukotić, pokojni Ante Babaja, pokojni Branko Bauer, pokojni Krešo Golik, pokojni Zvonimir Berković, pokojni Nikola Tanhofer…

Za mrtve je već kasno, no bojimo se da puno nade ne ostaje ni živim legendama hrvatske celuloidne vrpce – Krsti Papiću, Vatroslavu Mimici, Antunu Vrdoljaku, Lordanu Zafranoviću, Rajku Grliću… Nakon ovakve bilance za 150. rođendan, đakovački biskup bi – da je kojim čudom živ – jamačno odmah osnovao drugu i posve drugačiju Akademiju.

DAVOR KRILE

PRILOZI Pišite uredniku Pošalji prijatelju Ispiši

EPH digital: Jutarnji list | Slobodna Dalmacija | Gloria | Globus | Sportske Novosti | Autoklub | Dobra hrana | Bestseller | Dodo | Dosi | Gorila LikeCroatia | Gameland | Dubrovacki Vjesnik | Šibenski list | KlikniMO.hr | **WAZ:** Der Westen

Sva prava na tekstove i slike pridržava Slobodna Dalmacija | **Uvjeti korištenja** | **Zaštita privatnosti** | Dizajn i implementacija: **Sistemi.hr**